

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W POZNANIU

13. 11. 2019
30096 AW

Poznań, dnia 08 listopada 2019 r.

RPZ.412.16.2018.US
RPZ.412.17.2018.US

Gmina Mosina
pl. 20 Października 1
62-050 Mosina

W nawiązaniu do pisma Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu lub Prezes UOKiK) z dnia 2 sierpnia 2018 roku, informującego o wszczęciu postępowania wyjaśniającego, którego celem było wstępne ustalenie, czy na lokalnym rynku zagospodarowania odpadów komunalnych w IV Regionie Gospodarki Odpadami województwa wielkopolskiego, w szczególności w związku z działalnością prowadzoną przez Tonsmeier Selekt Sp. z o.o. z siedzibą w Piotrowie Pierwszym (obecnie Prezero Recycling Zachód Sp. z o.o.; dalej: Tonsmeier, Prezero, Przedsiębiorca lub Spółka), mogło dojść do nadużycia pozycji dominującej i tym samym do naruszenia przepisów ustawy o ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów informuję, co następuje.

W dniu 24 lipca 2018 roku do Delegatury Urzędu w Poznaniu wpłynęły dwa zawiadomienia. Pierwsze (z dnia 19 lipca 2018 r.) zostało złożone wspólnie przez Gminy: Mosina, Tarnowo Podgórne, Rokietnica oraz przez Miasto Luboń. Drugie (z dnia 20 lipca 2018 r.) zostało złożone przez Zarząd Związku Międzygminnego Obra (dalej: ZM Obra). Jako że dwa powyższe zawiadomienia w istocie dotyczyły tego samego stanu faktycznego, w niniejszej sprawie zostało przeprowadzone jedno postępowanie wyjaśniające, o którym mowa w art. 48 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j.: Dz. U z 2019 r., poz. 369; dalej: u.o.k.k.). Stosownie do treści zawiadomień, w których zarzucono Tonsmeier bezpośrednie narzucanie nieuczciwych cen poprzez ich nieuzasadnione różnicowanie w zależności od miejsca pochodzenia odpadów, tj. stosowanie wyższych cen za przyjęcie i przetworzenie zmieszanych odpadów komunalnych pochodzących z terenu gmin nienależących do Związku Międzygminnego Centrum Zagospodarowania Odpadów - SELEKT (dalej: ZM Selekt lub Związek) i niższych dla gmin należących do ww. Związku, zachowanie spółki Prezero rozpatrywane było w kontekście przepisów o zakazie nadużywania pozycji dominującej na rynku, czyli art. 9 ust. 1 u.o.k.k.

Mając na uwadze powyższe, w odpowiedzi na Państwa zawiadomienie, na podstawie art. 86 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, po zakończeniu postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego celem wstępnego ustalenia, czy na lokalnym rynku

zagospodarowania odpadów komunalnych w IV Regionie Gospodarki Odpadami województwa wielkopolskiego, w szczególności w związku z działalnością prowadzoną przez Tonsmeier Selekt sp. z o.o. z siedzibą w Piotrowie Pierwszym (obecnie Prezero Recycling Zachód Sp. z o.o.), mogło dojść do nadużycia pozycji dominującej i tym samym do naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, informuję, że w opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, brak jest wystarczających podstaw do wszczęcia postępowania antymonopolowego w niniejszej sprawie.

Uzasadnienie

Zawiadomienia złożone do Urzędu przez Gminy: Mosina, Tarnowo Podgórne, Rokietnica, Miasto Luboń oraz ZM Obra w szczególności koncentrowały się wokół dwóch głównych kwestii. Po pierwsze nieuczciwego, zdaniem Zawiadamiających, różnicowania cen odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych (w zależności od miejsca ich pochodzenia), w prowadzonej przez Spółkę Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Piotrowie Pierwszym. Po drugie zaś, wokół kwestii związanej z treścią § 5 ust. 6 *Umowy w sprawie powierzenia zadania własnego zawartej w dniu 20 maja 2008 roku* pomiędzy Związkiem a spółką prawa niemieckiego TEW Entsorgung GMnH & Co. KG (dalej: TEW) jako inwestorem (Tonsmeier Selekt sp. z o.o. została stroną umowy dopiero na późniejszym etapie jej aneksowania; dalej: Umowa), zgodnie z którym Inwestor zobowiązuje się przekazywać na rzecz Związku równowartość 5% (pięciu procent) ceny netto pobranej w danym roku kalendarzowym za przyjęcie do Centrum odpadów komunalnych pochodzących spoza terenu Związku.

Prezero Recycling Zachód Sp. z o.o. jest spółką prawa handlowego z siedzibą w Piotrowie Pierwszym, wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000318633. Zgodnie z wyjaśnieniami udzielonymi przez Przedsiębiorcę, współpraca polskiej spółki ze Związkiem Międzygminnym Selekt prowadzona jest w oparciu o *Umowę w sprawie powierzenia zadania własnego zawartą w dniu 20 maja 2008 roku* pomiędzy ZM Selekt a spółką prawa niemieckiego TEW Entsorgung GMnH & Co. KG jako inwestorem. Umowa ta przewidywała zaś utworzenie przez inwestora niejako „od zera” całego centrum zagospodarowania odpadów w Piotrowie Pierwszym oraz powołanie w tym celu odrębnej polskiej spółki, którą jest właśnie Tonsmeier Selekt Sp. z o.o. W wykonaniu tej umowy inwestor wybudował centrum zagospodarowania odpadów w Piotrowie Pierwszym, które następnie rozwijał. Umowa została zawarta na czas do 31 grudnia 2037 roku z opcją przedłużenia na kolejnych 10 lat, co w zamyśle stron ma pozwolić inwestorowi na uzyskanie zwrotu z inwestycji.

W ocenie Zawiadamiających, tj. Gmin nienależących aktualnie do Związku Międzygminnego *Centrum Zagospodarowania Odpadów - SELEKT*, takie ukształtowanie relacji pomiędzy Spółką a Związkiem prowadzi do obciążenia ich kosztami pozostającymi w ekonomicznym i prawnym oderwaniu od realnych kosztów świadczenia na ich rzecz usług. Zakładać bowiem należy (zdaniem Zawiadamiających), że Spółka jako przedsiębiorca prowadzący działalność w celu osiągania zysku, traktuje opłatę z § 5 ust. 6 *Umowy w sprawie powierzenia zadania własnego*, jako dodatkową pozycję kosztową, uwzględnianą przy kalkulowaniu stawek dla Zawiadamiających i powiększającą ostateczne stawki narzucone Zawiadamiającym.

W tym miejscu należy jednak wyjaśnić, że Tonsmeier świadczy te same usługi na rzecz dwóch różnych „kategorii” podmiotów (klientów), w zależności od łączącego ich z danym klientem stosunku prawnego. Są to odpowiednio:

- Gminy będące członkami ZM Selekt (ww. usługi są świadczone na podstawie *Umowy w sprawie powierzenia zadania własnego zawartej w dniu 20 maja 2008 roku*),
- Gminy nienależące do ZM Selekt (usługi są wtedy świadczone przez Tonsmeier na podstawie indywidualnie zawieranych umów na przyjmowanie i zagospodarowywanie odpadów lub na podstawie cen określonych w aktualnie obowiązującym cenniku¹).

Jako że ceny są dla tych dwóch „kategorii” podmiotów znacząco różne (są zdecydowanie wyższe dla Gmin nienależących do ZM Selekt), w ocenie Zawiadamiających zachodzi przypuszczenie, że Tonsmeier może dopuszczać się subsydiowania skrośnego, pokrywając koszty świadczenia usług na rzecz Związku nadmiernymi (nieadekwatnymi do poniesionych kosztów) dochodami uzyskanymi od gmin niebędących członkami ZM Selekt.

Aktualnie stosowane ceny i źródła powstawania różnic między nimi

W toku postępowania wyjaśniającego ustalono, że Spółka ustala cenę przyjęcia jednej tony odpadów komunalnych zmieszanych o kodzie 20 03 01 odmiennie dla Gmin należących do Związku Międzygminnego Selekt oraz odmiennie dla Gmin spoza Związku. Konsekwencją zaś powyższego jest sytuacja, w której od marca 2018 roku, większość Gmin nienależących do ZM Selekt płaciła za odbiór jednej tony komunalnych odpadów zmieszanych (odpady dostarczone do RIPOK w Piotrowie Pierwszym) nawet o 96 zł netto więcej (ok. 28%), niż członkowie ZM Selekt.

Zakład wyjaśniając przyczyny różnicowania stawek podniósł, że cena odbioru jednej tony odpadów komunalnych zmieszanych jest ustalana dla Związku w oparciu o metodologię określoną w Załączniku nr 2a do Umowy w sprawie powierzenia zadania własnego zawartej w dniu 20 maja 2008 roku, która to cena ustalana jest w oparciu o koszty z roku poprzedniego. Cena zaś dla innych podmiotów ustalana jest według tej samej metodologii, ale z uwzględnieniem aktualnych kosztów, gdyż w tym zakresie Tonsmeier nie jest związany żadnym ograniczeniem (takim jak w ww. Umowie z 2008 roku). Zgodnie z informacją udzieloną przez Tonsmeier, obecnie jest to jedyny sposób różnicowania kalkulacji ceny za przyjęcie odpadów komunalnych w zależności od miejsca ich pochodzenia. Wcześniej ceny miały być kalkulowane w sposób identyczny, a różnica pojawiła się dopiero w 2018 roku w związku z nagłym wzrostem kosztów składowania odpadów.

¹ Oprócz ceny przyjęcia i przetworzenia odpadów określonego rodzaju, dla każdego podmiotu określana jest również indywidualnie cena transportu/odbioru odpadów z właściwego dla danej gminy punktu przeładunkowego.

Poniższa tabela przedstawia w jaki sposób ceny przyjęcia i przetworzenia jednej tony komunalnych odpadów zmieszanych zmieniały się w ciągu ostatnich piętnastu miesięcy.²

	ZM Obra oraz gminy: Luboń, Rokietnica i Tarnowo Podgórne	Gmina Mosina	ZM Selekt
maj 2018 r.	345,00 zł		249,00 zł
czerwiec 2018 r.			
lipiec 2018 r.			
sierpień 2018 r.			
wrzesień 2018 r.			
październik 2018 r.			
listopad 2018 r.			
grudzień 2018 r.			
styczeń 2019 r.	393,00 zł		308,00 zł
luty 2019 r.			
marzec 2019 r.			
kwiecień 2019 r.			
maj 2019 r.	389,00 zł		
czerwiec 2019 r.	386,00 zł		
lipiec 2019 r.	385,00 zł	353,00zł ³	

Analizując powyższe zestawienie cen, dla przypomnienia dodam, że Tonsmeier prowadzący instalację posiadającą dotychczas status RIPOK (a która w momencie podpisywania ze Związkiem Międzygminnym Selekt Umowy powierzenia zadania własnego w 2008 roku takiego statusu jeszcze nie miała), ustalała dla ZM Selekt cenę za przyjęcie i zagospodarowanie zmieszanych odpadów komunalnych w oparciu o załącznik 2b do ww. Umowy. W efekcie, cena ustalana jest na okres od lipca do czerwca kolejnego roku, zawsze w oparciu o całoroczne koszty roku poprzedniego. W czerwcu 2019 roku miało zatem nastąpić ustalenie ceny na okres od lipca 2019 do czerwca 2020. Kalkulacja kosztów miała zaś nastąpić w oparciu o koszty poniesione przez przedsiębiorcę w okresie od stycznia do grudnia 2018 roku. Wobec powyższego, mając na uwadze znaczący wzrost kosztów składowania odpadów, uzasadnionym było przypuszczenie, że cena przyjęcia i zagospodarowania jednej tony komunalnych odpadów zmieszanych, od lipca 2019 roku, powinna znacznie wzrosnąć.

Odnosząc się do powyższego należy jednak pamiętać, że do czerwca 2019 roku „formalną” (zgodną z metodologią określoną w Umowie z 2008 roku) ceną przyjęcia i zagospodarowania jednej tony komunalnych odpadów zmieszanych pochodzących z terenu

² Koszty uwzględnione przy tworzeniu tabeli nie obejmują dodatkowych kwot płatnych za transport odpadów (np. ze stacji przeładunkowej w Powodowie czy Rumianku), uwzględniają jednak przyznane rabaty. Są to zatem faktyczne koszty netto ponoszone przez Gminy i związki międzygminne za przyjęcie i zagospodarowanie jednej tony komunalnych odpadów zmieszanych o kodzie 20 03 01, które obowiązywały w 2018 i 2019 roku. Jednocześnie zaznaczam, że przygotowane zestawienie obejmuje okres od maja 2018 roku, tj. od momentu, kiedy ceny dla gmin nienależących do ZM Selekt się wyrównały (w wyniku zakończenia obowiązywania indywidualnych umów z Tonsmeier) i osiągnęły wspólny pułap 345,00zł/Mg netto.

³ Cena podstawowa („bazowa”) dla gminy Mosina w lipcu 2019 roku była taka sama, jak dla pozostałych gmin nienależących do ZM Selekt, z tą różnicą, że został jej przyznany rabat w wysokości 32,00 zł netto na tonie, za gwarancję dostarczania do Tonsmeier całego strumienia odpadów oraz sześciomiesięczny okres wypowiedzenia umowy.

ZM Selekt było 254,00zł netto. Kwota ta oparta była na kosztach z roku 2017 (zgodnie z przyjętą wyceną na okres od lipca 2018 roku do czerwca 2019 roku), jednakże w okresie od sierpnia 2018 roku do grudnia 2018 roku ww. cena była systematycznie korygowana wg mechanizmu wypracowanego na bazie § 5 ust. 3 Umowy⁴.

Formuła korekty cen, jaka została przyjęta przez Tonsmeier oraz ZM Selekt, uwzględniała wzrost tylko jednej kategorii kosztów, tj. kosztów zagospodarowania odpadów. W sierpniu 2018 r. po raz pierwszy skumulowane koszty zagospodarowania odpadów w porównaniu do bazy z kalkulacji (czyli kosztów stanowiących podstawę do obliczenia cen od 1 lipca 2018 roku) wzrosły o więcej niż 5 %, co pozwoliło na rozpoczęcie „nadzwyczajnej” procedury zmiany ceny określonej w § 5 ust. 3 Umowy. Spowodowało to wzrost o tę kwotę całości kosztów z 2017 roku - będących podstawą wyliczenia ceny. W efekcie cena w sierpniu z bazowych 254,00zł/Mg netto wzrosła do 259,00zł/Mg netto. Mechanizm ten był stosowany także w następnych miesiącach, przy uwzględnieniu każdorazowo rosnącej nadwyżki. Powodowało to sukcesywny wzrost ceny z miesiąca na miesiąc. W grudniu stawka wyliczona w oparciu o powyższą formułę wyniosła 308,00 zł netto za tonę i wbrew pierwotnym oczekiwaniom do lipca b.r. nie uległa zmianie.

Jak wyjaśnił Tonsmeier ustalenie ceny, która będzie obowiązywała od lipca 2019 roku jest przedmiotem aktualnie trwających negocjacji. Do czasu ustalenia ceny zaakceptowanej przez obie strony obowiązywać będzie zaś aktualna stawka, tj. 308,00 zł/Mg netto. Następnie, zdaniem spółki, cena na fakturach wystawionych od lipca 2019 roku do momentu uzgodnienia ceny, zostanie skorygowana do uzgodnionej wysokości.

Powyższe stanowisko spółki Tonsmeier, zgodnie z jej wcześniejszymi wyjaśnieniami, wynika z tego, że dla przedsiębiorcy kwestią priorytetową była nie tyle jednorazowa podwyżka cen od lipca 2019 roku (zgodnie z procedurą zmiany ceny opisaną w § 5 ust. 3 Umowy), ale osiągnięcie stałego porozumienia ze Związkiem, w zakresie wprowadzenia w Umowie możliwości aktualizacji stawki za przyjęcie i przetworzenie zmieszanych odpadów komunalnych cyklicznie i częściej, niż jeden raz do roku⁵. Warto dodać, że początkowo Tonsmeier w negocjacjach ze Związkiem Międzygminnym Selekt postulował o możliwość comiesięcznej aktualizacji stawki za przyjęcie i przetworzenie jednej tony zmieszanych odpadów komunalnych (tak jak to robi wobec gmin nienależących do Związku), ale wobec braku zgody na takie rozwiązanie, przystał na wprowadzenie możliwości aktualizacji stawki z uwzględnieniem kosztów zagospodarowania odpadów w ujęciu kwartalnym.⁶ W kwestii renegotjacji pozostałych warunków Umowy powierzenia zadania własnego, rozmowy nadal trwają.

Odnosząc się natomiast do kwestii cen obowiązujących dla gmin nienależących do ZM Selekt, to od stycznia 2019 roku utrzymuje się on na zasadniczo równym poziomie z

⁴ (...) Zmiana (...) ceny możliwa jest częściej niż 1 (jeden) raz w roku kalendarzowym wyłącznie w sytuacji, gdy suma obiektywnych składowych uwzględnianych przy kalkulacji wysokości ceny wzrosła od ostatniej zmiany ceny więcej niż 5,00% (pięć procent). Każda zmiana ceny następuje wyłącznie w trybie określonym w Załączniku nr 3 do Umowy.

⁵ Lub w wyniku zaistnienia nadzwyczajnych okoliczności opisanych w § 5 ust. 3 Umowy.

⁶ Na chwilę obecną brak jest informacji dotyczących zawarcia w ww. przedmiocie aneksu do Umowy powierzenia zadania własnego z 2008 roku, niemniej jednak Tonsmeier poinformował, że w dniu 12 lipca 2019 roku otrzymał od ZM Selekt zgodę na akceptację ww. rozwiązania.

lekką tendencją malejącą. Tak jak zostało to już powiedziane wcześniej, cena za odbiór odpadów zmieszanych dla ww. podmiotów ustalana jest wg metodologii identycznej jak metodologia obowiązująca dla członków ZM Selekt z jedną tylko różnicą: w odniesieniu do gmin nienależących do Związku podstawę kalkulacji ceny obowiązującej w danym miesiącu stanowią koszty poniesione w miesiącu poprzednim (a nie w ubiegłym roku rozliczeniowym, jak to ma miejsce w przypadku „oficjalnej”, umownej kalkulacji dla ZM Selekt). Obserwując zaś ceny można stwierdzić, iż tendencja ich zmiany jest jak na razie dobra. Można zauważyć, że ceny za przyjęcie i przetworzenie jednej tony komunalnych odpadów zmieszanych dla gmin nienależących do ZM Selekt, po osiągnięciu swojego punktu kulminacyjnego w okresie od stycznia do kwietnia 2019 roku (kiedy to wynosiły 393,00zł/Mg netto), zaczęły, choć nieznacznie, ale systematycznie spadać. Dzięki temu wyniosły odpowiednio: w maju 2019 r. - 389,00zł, w czerwcu 2019 r. - 386,00zł i w lipcu 2019 r. - 385,00zł. Dotychczasowa tendencja malejąca uprawdopodobnia zaś dalszy ich spadek w przyszłości.

Wiarygodność kalkulacji cen dokonywanych przez przedsiębiorcę

Niezależnie jednak od wysokości aktualnie obowiązujących cen, na podstawie poczynionych przez Delegaturę w toku postępowania wyjaśniającego ustaleń, należy wyraźnie podkreślić że nie ma podstaw do tego, by zakwestionować prawdziwość, tudzież poprawność dokonywanych przez Tonsmeier kalkulacji w zakresie szacowania wysokości cen. Sam sposób kalkulacji cen oparty jest bowiem na mechanizmie opisanym w §5 ust. 3 Umowy oraz w Załączniku 2a do tejże Umowy. Ponadto w toku postępowania Delegatura miała możliwość zapoznania się ze sprawozdaniami biegłych rewidentów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, którzy na wniosek ZM Selekt oraz ZM Selekt i Tonsmeier zweryfikowali poprawność kalkulacji ceny przyjęcia i przetworzenia jednej tony komunalnych odpadów zmieszanych dla Związku (za okres lipiec 2018 - czerwiec 2019). Biegli rewidenci nie badali przy tym metodologii ustalania ceny, ale dane, które stanowią podstawę do jej obliczenia (koszty z poprzedniego roku rozliczeniowego), a wobec zasadniczego braku zastrzeżeń co do zmiennych stanowiących podstawę kalkulacji, również Delegatura nie ma podstaw do podważania ich poprawności. Jeżeli zaś ceny są kalkulowane poprawnie na podstawie prawdziwych danych, to nie ma też podstaw do tego, by móc zarzucić im w powyższym kontekście nieuczciwość.

Kwestia „klauzuli 5%”

W Umowie w sprawie powierzenia zadania własnego zawartej w dniu 20 maja 2008 roku znajduje się postanowienie, które wzbudziło szczególne zastrzeżenia podmiotów składających zawiadomienia do Prezesa Urzędu. Postanowienie to dotyczy obowiązku przekazywania przez Tonsmeier na rzecz Związku Międzygminnego Selekt równowartości 5% ceny netto pobranej w danym roku kalendarzowym za przyjęcie do Instalacji odpadów komunalnych pochodzących spoza terenu Związku. Zgodnie z nim (§ 5 ust. 6 Umowy) Inwestor zobowiązuje się przekazać na rzecz Związku równowartość 5% (pięciu procent) ceny netto pobranej w danym roku kalendarzowym za przyjęcie do Centrum odpadów komunalnych pochodzących spoza terenu Związku. Rozliczenie należności o której mowa w zdaniu pierwszym następować będzie do końca miesiąca lutego, zaś jej wypłata - do końca miesiąca marca kolejnego roku kalendarzowego. Zwarzywszy na deklarowaną przez Związek roczną ilość odpadów komunalnych pochodzących z terenu związku a mających

trafić do Centrum na poziomie 64.000 (sześćdziesięciu czterech tysięcy) ton, postanowienia niniejszego §5 ust. 6 Umowy dotyczą wyłącznie tej ilości odpadów komunalnych pochodzących spoza terenu Związku która stanowić będzie nadwyżkę nad ogólną ilością 64.000 (sześćdziesięciu czterech tysięcy) ton odpadów przyjętych do Centrum w danym roku.

Jak jednak widać, z treści powyższego postanowienia nie wynika jakie podmioty ww. czynnik kosztotwórczy ma obciążać. W ocenie zaś Zawiadamiających, tj. gmin nienależących do ZM Selekt, spółka Tonsmeier tymże czynnikiem kosztotwórczym miała obciążać właśnie ich, tj. Gminę Luboń, Tarnowo Podgórne, Mosinę i Rokietnicę oraz Związek Międzygminny OBRA, pomimo tego że ich zdaniem zobowiązany jest do tego Inwestor, czyli Tonsmeier. Wobec powyższego Delegatura podjęła dalsze czynności zmierzające do precyzyjnego i ostatecznego wyjaśnienia kwestii związanych z „klauzulą 5%”, a w szczególności tego, jakie podmioty ponoszą jej koszty.

„Klauzula 5%”- wpływ na ceny dla gmin nienależących do Związku Międzygminnego Selekt.

W efekcie przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego Delegatura Urzędu ustaliła, że Spółka Tonsmeier co miesiąc szacuje wielkość strumienia odpadów komunalnych, a za tym przychodów z tego tytułu pochodzących od podmiotów spoza ZM Selekt. Na tej podstawie wyliczana jest miesięczna wartość kwoty, która hipotetycznie w danym miesiącu powinna zostać odprowadzona do ZM Selekt. Na tej podstawie w systemie księgowym tworzona jest rezerwa kosztowa celem zachowania współmierności przychodów i kosztów. Czynność ta jest powtarzana co miesiąc. W momencie wypłaty środków do ZM Selekt rezerwy za okres, na podstawie którego wypłacana jest kwota (poprzedni rok kalendarzowy) są rozwiązywane. Taka metodologia powoduje, że sama wypłata środków za rok poprzedni jest neutralna kosztowo. Koszt w księgach powstaje w każdym miesiącu na podstawie zawiązywanej rezerwy. Należy jednak zauważyć, że dla gmin nienależących do ZM Selekt, spółka Tonsmeier zdecydowała, że z pozycji „pozostałe koszty operacyjne” usuwane będą koszty związane z rezerwami z tytułu opłaty 5%. Odbywa się to poprzez usunięcie („ręcznie”) z salda właściwego konta księgowego wartości odpowiadającej rezerwom zawiązywanym na poczet tej opłaty. Zgodnie z opisaną wyżej praktyką Spółki, koszty związane z opłatą 5% są dla podmiotów spoza ZM Selekt obojętne, co oznacza, że nie mają one wpływu na oszacowanie kosztu i ceny za przyjęcie i zagospodarowanie jednej tony komunalnych odpadów zmieszanych.

Konsekwencją opisanych wyżej mechanizmów jest to, że żadne koszty, które generuje konieczność uiszczenia corocznej opłaty przekazywanej przez Prezero na rzecz ZM Selekt i wynoszącej 5% przychodów netto uzyskanych za przyjęcie do Centrum odpadów komunalnych pochodzących spoza terenu Związku, nie wpływają na kalkulację ceny dla podmiotów spoza ZM Selekt. W rezultacie zatem ww. koszty są dla nich w całości neutralne.

Co istotne, zgodnie z informacją udzieloną przez Tonsmeier, cały czas toczą się obecnie negocjacje w zakresie zastąpienia „klauzuli 5%” inną daniną, jednakże w chwili obecnej, w ww. przedmiocie, nie zostały dokonane żadne wiążące ustalenia.

Podsumowanie

Zawiadomienia, które stanowiły przyczynek do wszczęcia postępowania wyjaśniającego w niniejszej sprawie, jak wskazano wcześniej, koncentrowały się wokół dwóch kwestii. Po pierwsze nieuczciwego, zdaniem Zawiadamiających, różnicowania cen odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych (w zależności od miejsca ich pochodzenia), w prowadzonej przez Spółkę Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Piotrowie Pierwszym. Po drugie zaś, wokół kwestii związanej z treścią § 5 ust. 6 Umowy w sprawie powierzenia zadania własnego zgodnie z którym Inwestor zobowiązuje się przekazywać na rzecz Związku równowartość 5% (pięciu procent) ceny netto pobranej w danym roku kalendarzowym za przyjęcie do Centrum odpadów komunalnych pochodzących spoza terenu Związku.

Odnosząc się do pierwszej z podniesionych kwestii, tj. nieuczciwego różnicowania cen przypominam, że zarówno ceny dla ZM Selekt, jak i gmin nienależących do Związku, są cenami opartymi na ponoszonych przez Tonsmeier kosztach zgodnie z mechanizmem opisanym w §5 ust. 3 Umowy powierzenia zadania własnego oraz w Załączniku 2a do tejże Umowy. Ceny te nie są zatem arbitralnie zawyżane, czy zaniżane (choć oczywiście zawierają marżę zysku), ale kalkulowane na podstawie kosztów poniesionych w różnych okresach czasowych (poprzednim miesiącu lub poprzednim roku rozliczeniowym). **Mając to na uwadze należy wyraźnie podkreślić, że nawet jeżeli Urząd podjąłby decyzję o postawieniu Tonsmeier zarzutu z art. 9 ust. 1 i 2 pkt 1 u.o.k.k., to w efekcie możliwym scenariuszem byłoby jedynie doprowadzenie do podwyższenia cen dla gmin należących do Związku Międzygminnego Centrum Zagospodarowania Odpadów SELEKT (do czego w rzeczywistości Tonsmeier przez cały czas dąży), a nie obniżenie cen dla pozostałych gmin, o co wnosili Zawiadamiający.** Takie działanie Urzędu, oparte na niepewnych przesłankach, nie miałoby zatem szans na doprowadzenie do stanu, który byłby zadowalający dla mieszkańców dotychczasowego IV Regionu Gospodarki Odpadami województwa wielkopolskiego. W konsekwencji bowiem dla gmin należących do ZM SELEKT ceny za przyjęcie i przetworzenie zmieszanych odpadów komunalnych zostałyby podniesione, a dla pozostałych byłyby bez zmian. Ponadto, jak można przypuszczać, w bliższej lub w dalszej perspektywie poziom cen obowiązujących dla gmin znalazłby również odbicie w cenach obowiązujących dla ich mieszkańców.

Odnosząc się zaś do drugiej z badanych kwestii ustalono, że koszty związane z opłatą 5% są dla podmiotów spoza ZM Selekt obojętne, co oznacza, że nie mają one wpływu na oszacowanie kosztu i ceny za przyjęcie i zagospodarowanie jednej tony komunalnych odpadów zmieszanych. To nie opłata 5% jest zatem bezpośrednią przyczyną zróżnicowania cen dla różnych podmiotów, ale baza kosztów brana pod uwagę przy ustalaniu ceny.

Ponadto, nie bez znaczenia pozostaje zmiana stanu prawnego w Polsce wprowadzona Ustawą o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw z dnia 19 lipca 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1579). Powyższa nowelizacja może bowiem wpłynąć na sytuację rynkową spółki Prezero oraz samych Zawiadamiających. Zmiana podejścia do regionalizacji rynku zagospodarowania odpadów komunalnych i w konsekwencji likwidacja regionów oraz dopuszczenie transportu odpadów poza granice województwa oznacza bowiem, że zniesiony został monopol Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych, a gminy mające obowiązek

zagospodarowania komunalnych odpadów zmieszanych posiadają wybór do której instalacji komunalnej przekażą pochodzące z ich terenu odpady.

Na marginesie dodam także, że pierwsze oznaki zwiększającej się na rynku konkurencyjności widać już na przykładzie działań Tonsmeier. Począwszy od lipca 2019 roku Spółka udzieliła Gminie Mosina rabatu w wysokości 32,00zł netto za przyjęcie i przetworzenie jednej tony komunalnych odpadów zmieszanych, w zamian za gwarancję dostarczania do Prezero całego strumienia odpadów oraz sześciomiesięczny okres wypowiedzenia umowy. Nie można wykluczyć, że takie działania i starania ze strony przedsiębiorcy zmierzające do utrzymania klientów oraz zapewnienia sobie stałego strumienia odpadów, przyczynią się do dalszego obniżania cen i zwiększania konkurencyjności na rynku, w sytuacji w której gminy mają wybór do której instalacji komunalnej chcą przekazywać odpady komunalne pochodzące z ich terenu.

Dziękując za otrzymane zawiadomienie Prezes Urzędu, po dokonaniu analizy i oceny przesłanego materiału, a także na podstawie informacji uzyskanych w toku postępowania wyjaśniającego oraz innych dostępnych źródeł, informuje że nie stwierdził naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Niemniej jednak Prezes UOKiK za ceny uznaje każdy sygnał dotyczący działań mogących stanowić naruszenie tejże ustawy.

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu postanowił nie wszczynać postępowania antymonopolowego w niniejszej sprawie.

Informacje kontaktowe:

Pracownikiem UOKiK prowadzącym sprawę jest Urszula Sobczak, Referendarz w Delegaturze UOKiK w Poznaniu. W razie pytań lub wątpliwości proszę się z nami kontaktować pod nr. tel. (61) 852 15 17 lub pocztą elektroniczną: poznan@uokik.gov.pl.

Otrzymują:

- 1) Miasto Luboń
pl. Edmunda Bojanowskiego 2, 62-030 Luboń
- 2) Gmina Tarnowo Podgórne
ul. Poznańska 115, 62-080 Tarnowo Podgórne
- 3) Gmina Rokietnica
ul. Gołęcińska 1, 62-090 Rokietnica
- 4) Gmina Mosina
pl. 20 Października 1, 62-050 Mosina
- 5) Związek Międzygminny Obra,
Berzyna 6, 64-200 Wolsztyn
- 6) aa

DYREKTOR DELEGATURY
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Poznaniu

Andrzej Krüger

